

ŽVALGOMIEJI ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI KERNAVĖJE, PAJAUTOS SLĖNYJE

Aleksiejus LUCHTANAS

2002 m. Pajautos slėnyje, Kernavės senojo miesto vietoje (A 1473), Kernavės senovės gyvenvietės (A 1477) ir Semeniškių senovės gyvenvietės (A 1483) teritorijose buvo iširta 20 šurfų. Šurfai buvo kasami numatomo tiesti elektros kabelio vietoje. Bendras tirtas plotas – 38,25 m². Centrinėje slėnio dalyje aptiktas iki 0,5 m storio Kernavės senovės gyvenvietės (A 1477) kultūrinis sluoksnis. Jame rasta brūkšniuotos ir grublėtos keramikos, datuojamos I tūkst. pirmąja puse. Semeniškių senovės gyvenvietės centrinėje dalyje dviejuose šurfluose aptiktas 0,6 m storio kultūrinis sluoksnis su brūkšniuota ir grublėta keramika, datuojamas I tūkst. pirmąja puse. Šurfe 18, centrinėje aukščiausioje

gyvenvietės dalyje, surastas vienas apardytas degintinis kapas be įkapių. Šis kapas preliminariai datuojamas ankstyvuoju geležies amžiumi. Šurfovimas leido pakoreguoti būsimą elektros kabelio trasą.

ARCHAEOLOGICAL SURVEY AND EXPLORATION IN THE PAJAUTA VALLEY, IN KERNAVĖ

In 2002 in Kernavė, in the Pajauta valley, 20 test pits were explored and a cultural layer up to 0.6 m with brushed and rusticated pottery dated to the first half of the 1st millennium were found as well as a burial without burial items dated to the Early Stone Age.

PADVARIŲ SENŪJŲ ŽEMDIRBYSTĖS LAUKŲ ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI

Julius KANARSKAS, Algimantas MERKEVIČIUS, Rėda NEMICKIENĖ

2002 m. birželio mėn. VU kartu su KM tyrinėjo Padvarių senuosius žemdirbystės laukus, kurie yra Kretingos r., Padvarių kaime, apie 250 m į R nuo Akmenos užtvankos, apie 150 m į R nuo Padvarių senovės gyvenvietės, apie 500 m į Š nuo geležinkelio, nedideliame, apie 4,5 ha miške. Tai vienas iš Padvarių archeologinio komplekso objektų. Be šių „laukų“, Padvariuose dar yra I. Jablonskio tyrinėtus pilkapynas ir kapinynas, šalia jo esantys

senieji laukai ir netoli naujai surastų laukų esanti senovės gyvenvietė.

Senuosius laukus Padvarių miškelyje 2002 m. balandžio 8–9 d. surado ir apmatavo Vilniaus ir Tartu universitetų bei KM archeologinės ekspedicijos dalyviai.

Dalis senųjų Padvarių laukų netoli geležinkelio linijos buvo žinomi jau prieš karą. Juos atrado ir dalį apmatavo I. Jablonskis. Šios dalies senieji laukai dabar yra dirbamoje žemėje ir pievose, taigi šiuo metu

jau sunaikinti ar gerokai apnaikinti. Išliko tik neseniai atrastų, miškelyje esančių senųjų laukų dalis. Taigi Padvarių „laukai“ buvo gerokai didesni, nei dabar išlikę. Apmatavus miške išlikusią senųjų laukų dalį paaiškėjo, kad tai gana taisyklingi, daugiausia stačiakampio formos laukai, apjuosti neaukštų pylimų-aptvarų. Tokie senieji laukai vadinami „Keltų laukais“. Archeologiniams tyrimams pasirinktas aptvaro pylimas yra miškelio Š dalyje. Pylimas orientuotas Š–P kryptimi. Jo ilgis – apie 50 m, matomas plotis – apie 8 m, aukštis – apie 0,2–0,3 m. Archeologinių tyrinėjimų metu skersai pylimo ištirta viena 10x2 m dydžio perkasa 1. Bendras tyrimų plotas – 20 m². Perkasa 1 orientuota R–V kryptimi. Ši perkasa buvo miške, todėl tiriamame plote buvo daug šaknų. Viršutinis sluoksnis perkasoje buvo miško velėna su negausia žolių danga. Po velėna atsidengė pilkas miškožemis su daugybe šaknų. Šiame sluoksnyje ir buvo visi pylimo akmenys. Tik dviejų stambių akmenų viršūnės buvo matomos žemės paviršiuje, viršutiniai pylimo akmenys atsidengė maždaug 5 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, miškožemio viršutinėje dalyje. Pilkas miškožemio sluoksnis buvo maždaug 0,25–0,55 m storio. Po miškožemio sluoksniu atsidengė žemis, gelsvas priemolis arba žvyras. Gelsvo priemolio sluoksnio viršuje ir pilko miškožemio sluoksnio apačioje aptikta nedaug

pavienių smulkių degėsių. Jie buvo renkami radiokarboniniams tyrimams. Ištyrus aptvarą paaiškėjo, kad jo plotis yra apie 5,5 m, aukštis – 0,25–0,55 m. Aukščiausia pylimo dalis buvo jo centre, žemiausia – pakraščiuose. Prieš įrengiant pylimą, žemės paviršius buvo nudegintas ir po to, iš anksto planuojant, sukrautas akmenų pylimas, apribojęs vieną iš apdirbamos žemės sklypelių. Pylime akmenys sumesti be jokios tvarkos, greičiausiai vienu laiku. Akmenų dydis įvairus. Buvo ir stambių, ir vidutinio dydžio bei smulkių akmenų. Akmenys surinkti iš žemės apdirbimui ruošiamų laukų. Šių senųjų žemdirbystės laukų naudojimo laikas paaiškės po radiokarboninių tyrimų. Preliminariai Padvarių senieji žemdirbystės laukai datuojami senuoju geležies amžiumi.

ARCHAEOLOGICAL EXPLORATIONS OF ANCIENT AGRICULTURAL FIELDS IN PADVARIAI

In 2002 the Archaeology Department of VU and KM explored the ancient agricultural fields of Padvariai (Kretinga district). The total area explored was 20 m². Regular shaped, mostly rectangular fields were detected there. They were surrounded by low stone ramparts and preliminarily dated to the Old Iron Age.

PILVIŠKIŲ SENOVĖS GYVENVIETĖ

Tomas OSTRASKAS

Pilviškių senovės gyvenvietė (Vilniaus r.) yra į PV nuo kaimo, 1 km į ŠV nuo kelio Buivydžiai–Mostiškės, Nemenčinės miškų urė-

dijos Arvydų girininkijos miškų 19 ir 33 kvartaluose. Ji yra ant smėlio kalvos kyšulio, įsiterpusio į pelkėtas žemumas. Gyvenvietė